

Elit Sporcu Örgütsel Bağımlılık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Elit Sporcu Örgütsel Bağımlılık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20892>

Özet

Elit Sporcu Örgütsel Bağılılık Ölçeği, Hanifi Üzümler tarafından 2010 yılında hazırlanan doktora tezi kapsamında, elit sporcuların örgütsel bağılılık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Ölçek, sporcuların kulüpleriyle olan bağları, uyumları ve yabancılaşma eğilimlerini değerlendiren 35 maddeden ve üç temel alt boyuttan oluşmaktadır.

Ölçek, 5'li Likert Ölçeği formatında (1= hiçbir zaman - 5= her zaman) puanlanmaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar sonucunda ölçeğin yapı geçerliliği (KMO=0.90) ve iç tutarlılık güvenilirliği (Cronbach Alpha=0.89) yüksek bulunmuştur, bu da ölçeğin spor psikolojisi alanında güvenilir bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Elit Sporcu, Örgütsel Bağılılık, Spor Psikolojisi, Özdeşleşme, Uyum, Yabancılaşma, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Hanifi Üzümler

Amaç

Ölçeğin temel amacı, elit sporcuların çalıştıkları spor kulüplerine veya organizasyonlara karşı hissettikleri örgütsel bağılılık düzeylerini bilimsel yöntemlerle tespit etmektir. Bu bağılılık düzeylerinin anlaşılması, kulüp yönetimlerinin sporcuların motivasyonunu, performansını ve örgütsel sadakatini artırmaya yönelik stratejiler geliştirmesine yardımcı olur.

Geliştirilen bu araç, sporcunun kulüp yönetimine, kurallara ve genel organizasyon yapısına ne ölçüde uyum sağladığını ve kendilerini ne kadar özdeşleştirdiğini ölçerek, potansiyel yabancılaşma durumlarını da ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Böylece sporcu-kulüp ilişkisinin kalitesi detaylıca incelenebilmektedir.

Yapı

Ölçek, psikolojik literatürde geniş yer tutan örgütsel bağılılık yapısını, spor ortamının dinamiklerine uygun olarak modellemektedir. Bağılılık, tek boyutlu bir kavram yerine, sporcunun kulübüyle kurduğu ilişkinin niteliğini yansıtan üç spesifik alt boyut üzerinden ele alınmıştır:

Özdeşleşme: Sporcunun kendini kulübün bir parçası olarak görme, kulübün hedeflerini benimseme ve kulübün refahını önemseme eğilimini ifade eder.

Uyum: Sporcunun kulüp yönetimi tarafından belirlenen kural ve düzenlemelere gönüllü olarak uyma ve organizasyonun normlarına saygı gösterme isteğini yansıtır.

Yabancılaşma: Sporcunun kulüpten duygusal olarak uzaklaşması, görevleri dışında kulüp ortamından ayrılma isteği ve kulüple güçlü bir bağ kurmaktan kaçınma durumunu temsil eden olumsuz bir boyuttur.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla yapılan analizlerde yüksek düzeyde örneklem yeterliliği tespit edilmiştir. **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** örneklem yeterlilik ölçümü değeri 0.90 olarak rapor edilmiştir.

0.90'lık KMO değeri, verilerin faktör analizi için mükemmel derecede uygun olduğunu ve maddeler arasındaki varyansın büyük ölçüde ortak faktörlerle açıklanabildiğini göstermektedir. Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak belirlenen üç boyutlu yapıya bağarılı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlilik analizleri, maddelerin aynı yapıya ne ölçüde tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. **Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği'nin** toplam Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı (α) 0.89 olarak bulunmuştur.

Bu yüksek iç tutarlılık değeri, ölçeğin maddelerinin birbirleriyle güçlü bir korelasyon gösterdiğini ve ölçeğin genel olarak mükemmel bir güvenirlilik düzeyine sahip olduğunu kanıtlamaktadır. 0.89 değeri, ölçeğin sporcuların örgütsel bağlılık düzeylerini kararlı ve güvenilir bir biçimde ölçebildiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, açılacak faktör analizi sonuçlarına göre toplam 35 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu üç faktör, örgütsel bağlılığın sporcular nezdindeki farklı bileşenlerini temsil etmektedir: Özdeşleşme (13 madde), Uyum (11 madde) ve Yabancılaşma (11 madde).

Özellikle **Yabancılaşma** alt boyutunda yer alan 11 maddenin (10., 14., 15., 18., 23., 24., 25., 29., 30., 31. ve 33. maddeler) olumsuz anlam taşımaları nedeniyle puanlama sırasında ters çevrilerek işlenmesi gerekmektedir. Bu prosedür, ölçek toplam puanının her zaman artan bağlılık düzeyini temsil etmesini sağlamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Doktora tezi kapsamında özgün olarak geliştirilmiştir.)

Format: 35 maddeden oluşan, öz bildirim yöntemiyle uygulanan envanter.

Kullanılabilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Elit Sporcular

Yaş Grubu: Rekabetçi spor yaşındaki yetişkin veya genç yetişkin sporcular.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli spor dallarında faaliyet gösteren ve kulüplerine bağlı olan profesyonel veya üst düzey amatör sporcular.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçeği kullanılarak (1= hiçbir zaman - 5= her zaman) bireysel olarak uygulanır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Davranış, Spor Yönetimi, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alpha, KMO, Özdeğerleme, Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağlılık E-posta Adresleri: hanifiuzum@mynet.com

Yazın Adresi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez yazıldığı tarihteki bağlantı).

Ünvanlar, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2010

Ünvanlar ve Kullanım Ücreti: Ölçek, doktora tezi kapsamında geliştirildiğinden, akademik araştırmalarda genellikle yazar Hanifi Üzümlü ile iletişime geçilerek ücretsiz kullanılabilir. Ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarın onayının alınması gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdadır:

[elit-sporcu-orgutsel-baglilik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Üzüm, H. (2010). *Elit sporcuların örgütsel stres düzeyleri ile örgütsel bağlılık ilişkisinin incelenmesi* (Doktora tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu. (Tez linki: tez.yok.gov.tr)

Elit Sporcu Örgütsel Bağlılık Ölçeği Maddeleri

Ölçek, 35 maddeden oluşmakta olup, sporcunun kulübe olan bağlılığını 5'li Likert derecelendirmesi (1= hiçbir zaman - 5= her zaman) ile ölçmektedir. Aşağıda alt boyutlara ait örnek maddeler ve madde sayıları listelenmiştir:

Özdeşleşme (13 m): Kulüp yönetimi benim iyiliğimi düşünür.

Uyum (11 m): Kulüp yönetiminin koyduğu kurallara uyarım.

Yabancılaşma (11 m): Çalışmalarım biter bitmez kulüpten ayrılırım.

Not: Yabancılaşma alt boyutunda yer alan (10., 14., 15., 18., 23., 24., 25., 29., 30., 31. ve 33.)'üncü maddeler olumsuz anlamda olduğu için ters çevrilerek puanlanmıştır.